İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER..... 1
Bilirkişi Raporu ve Uzman Görüşü'nün Önemi.....2
Uzman Görüşü Neden Önemlidir?.....2
Uzman Görüşüne Ne Zaman Başvurulur?.....3
Mahkemeler Tarafından Alınan Bilirkişi Raporları ve Tarafımızca Hazırlanmış Uzman Görüşünün Etkisine Dair Örnek Kararlar.....3
1 Nolu Örnek Vaka İncelemesi.....3
2 Nolu Örnek Vaka İncelemesi.....4
3 Nolu Örnek Vaka İncelemesi.....6
4 Nolu Örnek Vaka İncelemesi.....7
5 Nolu Örnek Vaka İncelemesi.....8
6 Nolu Örnek Vaka İncelemesi.....10
Sonuç.....11
İletişim:..... 11

Bilirkişi Raporu ve Uzman Görüşü'nün Önemi

Hukuksal ihtilafın çözümünde hukuk bilgisine dayanılarak çözümleme olaya uygulanacak hukuk kuralını bulma yetkisi ve görevi hakime aittir. Ancak, hakimin bir hukuksal ihtilafın hukuk bilgisine dayanılarak çözülebilmesi, yani olaya hangi hukuk kuralının uygulanabileceğini anlayabilmesi için, uyuşmazlık konusu olayın niteliğinin ortaya konulması hakkında uzmanlık gerektiren özel veya teknik bazı bilgilere gereksinim duyulmaktadır. Bu ihtiyaçlar nedeniyle bunları dikkate alan yasa koyucular yargıca, teknik veya özel bilgiyi gerektiren hususlarda bilirkişiye müracaat yetkisi vermektedir.

6100 sayılı HMK'nın 293. maddesi; "Taraflar, dava konusu olayla ilgili olarak, uzmanından bilimsel mütalaa alabilirler." hükmü yer almakta ve aynı zamanda da 5271 sayılı CMK'nın 67/6. Maddesi ise; "Cumhuriyet savcısı, katılan, vekili, şüpheli veya sanık, müdafi veya kanuni temsilci, yargılama konusu olayla ilgili olarak veya bilirkişi raporunun hazırlanmasında değerlendirilmek üzere ya da bilirkişi raporu hakkında, uzmanından bilimsel mütalaa alabilirler." hükmü amirince taraflar, alanında uzman bilirkişilerden uzman görüşü, bilimsel mütalaa alabilir ve tarafı olduğu davaya bu raporu sunabilmektedir. Kanun bu hükmüne göre tarafların, özel ve teknik bilgiyi gerektiren hususlarda ve hukuki sorunlar ile ilgili olarak her zaman uzman görüşüne başvurulabileceği kabul edilmiştir.

Bilirkişi, görüşüne başvurulan husus hakkında, özel ve teknik bilgisine dayanılarak inceleme yapar ve vardığı sonuçları mahkemeye bildirmektedir. Başka bir ifade ile bilirkişi sahip olduğu uzmanlık alanı ile mahkemeye yardımcı olmaktadır. Bilirkişi incelemesinde dava ile ilgili olarak çözümü hakimler tarafından bilinmeyen özel ve teknik bilgisinin gerekli olduğu durumlarda müracaat edilmektedir. Başka bir ifade ile hakimin teknik ve özel bilgisinin yeterli olmadığı hallerde, bilirkişi, yargıca yardımcı olmaktadır.

Bilirkişi raporu, takdiri deliller arasında sayılmış olup, mahkeme hakimi bilirkişi raporu ile bağlı değildir. Dava dosyasındaki diğer deliller gibi bilirkişi raporunun takdiri de mahkemenin takdirine bırakılmıştır. Ancak hakimler çözümü uzmanlığı, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde bilirkişiye başvurdukları için genellikle kararlarını da bilirkişi raporlarına dayandırmaktadır.

Uzman Görüşü Neden Önemlidir?

Uzman Görüşü, hukuksal sorunların çözümünde hâkime yardımcı olan ve yol gösteren takdiri delil olarak kabul edilmektedir. Uzman görüşünün bilirkişi raporundan önce bilirkişinin değerlendirmesine sunulmak üzere veya bilirkişi raporundan sonra, bilirkişi raporundaki hata ve çelişkileri ortaya koymak amacıyla alınması da mümkündür.

Mahkeme tarafından dosyanın bilirkişiye gönderilmesi halinde, dosyaya sunulan Uzman Görüşü, bilirkişinin kanaatinin oluşmasında ve bilirkişinin hazırladığı raporun hazırlanmasındaki etkisi yadsınamayacak derecede önemlidir. Yine dava açmadan önce alınacak bilirkişi raporu davanın temel dayanağını oluşturmakta ve ileri sürülen iddiaların delil ile desteklenmesini sağlamaktadır.

Bilirkişi raporunun tanziminden sonra ise raporun aksi yönünde görüş bildiren haricen temin edilmiş bir uzman görüşü yeni bir bilirkişiye dosyanın gönderilmesi yolunda önemlidir. Çünkü itiraz edilen raporun aksini söyleyen bir Uzman Görüşü çelişki yaratacak ve dosyada bu çelişkinin giderilmesi için tekrar yeni bir bilirkişiye başvurulması kuvvetle muhtemel olacaktır. Aksi halde hâkimin verdiği karar bir üst mahkeme tarafından bozulmakta ve dava dosyası, davaya bakan mahkemeye gönderilerek hâkimin verdiği kararı gözden geçirmesi ve hukuka uygun karar vermesi istenilmektedir. Bu yönüyle aleyhe verilen veya eksik yorumlanan bilirkişi raporuna karşı alının Uzman Görüşü Raporu, raporu alan tarafın elini güçlendirmektedir.

Bilirkişi raporu ile uzman görüşü raporunun çelişmesi ve çelişkinin giderilmesine dair örnek mahkeme kararları

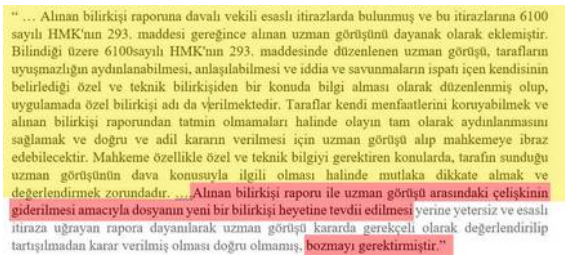

" ... Alınan bilirkişi raporuna davalı vekili esaslı itirazlarda bulunmuş ve bu itirazlarına 6100 sayılı HMK'nın 293. maddesi gereğince alınan uzman görüşünü dayanak olarak eklemiştir. Bilindiği üzere 6100sayılı HMK'nın 293. maddesinde düzenlenen uzman görüşü, tarafların uyuşmazlığın aydınlanabilmesi, anlaşılabilmesi ve iddia ve savunmaların ispatı için kendisinin belirlediği özel ve teknik bilirkişiden bir konuda bilgi alması olarak düzenlenmiş olup, uygulamada özel bilirkişi adı da verilmektedir. Taraflar kendi menfaatlerini koruyabilmek ve alınan bilirkişi raporundan tatmin olmamaları halinde olayın tam olarak aydınlanmasını sağlamak ve doğru ve adil kararın verilmesi için uzman görüşü alıp mahkemeye ibraz edebilecektir. Mahkeme özellikle özel ve teknik bilgiyi gerektiren konularda, tarafın sunduğu uzman görüşünün dava konusuyla ilgili olması halinde mutlaka dikkate almak ve değerlendirmek zorundadır. ... Alınan bilirkişi raporu ile uzman görüşü arasındaki çelişkinin giderilmesi amacıyla dosyanın yeni bir bilirkişi heyetine tevdii edilmesi yerine yetersiz ve esaslı itiraza uğrayan rapora dayanılarak uzman görüşü kararda gerekçeli olarak değerlendirilip tartışılmadan karar verilmiş olması doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir."

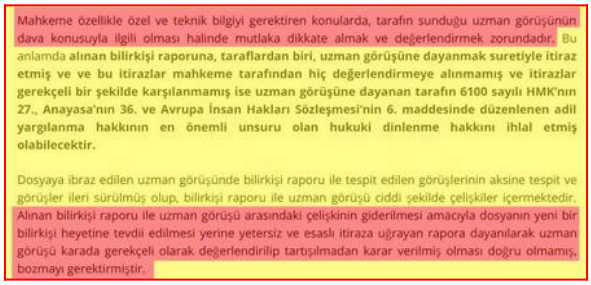

Mahkeme özellikle özel ve teknik bilgiyi gerektiren konularda, tarafın sunduğu uzman görüşünün dava konusuyla ilgili olması halinde mutlaka dikkate almak ve değerlendirmek zorundadır. Bu anlamda alınan bilirkişi raporuna, taraflardan biri, uzman görüşüne dayanmak suretiyle itiraz etmiş ve ve bu itirazlar mahkeme tarafından hiç değerlendirmeye alınmamış ve itirazlar gerekçeli bir şekilde karşılanmamış ise uzman görüşüne dayanan tarafın 6100 sayılı HMK'nın 27., Anayasa'nın 36. ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkının en önemli unsuru olan hukuki dinlenme hakkını ihlal etmiş olabilecektir.

Dosyaya ibraz edilen uzman görüşünde bilirkişi raporu ile tespit edilen görüşlerinin aksine tespit ve görüşler ileri sürülmüş olup, bilirkişi raporu ile uzman görüşü ciddi şekilde çelişkiler içermektedir. Alınan bilirkişi raporu ile uzman görüşü arasındaki çelişkinin giderilmesi amacıyla dosyanın yeni bir bilirkişi heyetine tevdii edilmesi yerine yetersiz ve esaslı itiraza uğrayan rapora dayanılarak uzman görüşü karada gerekçeli olarak değerlendirilip tartışılmadan karar verilmiş olması doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir.

Uzman Görüşüne Ne Zaman Başvurulur?

Hem HMK hem de CMK'ya göre uzman görüşü alabilmek için taraflara süre verilemez ve yargılama ertelenemez. Yasada belirtilmese de yargılamanın her aşamasında Uzman Görüşü raporu alınarak mahkemeye delil olarak sunulabilir. Hukuk büroları, avukatlar, davacılar, davalılar ve resmi veya özel kurumlar dava açılmadan önce veya dava açıldıktan sonra, hatta davada bilirkişi raporu alındıktan sonra bile Uzman Görüşü raporu alarak dava dosyasına delil olarak sunabilirler. Kanun bu hükmüne göre tarafların, özel ve teknik bilgiyi gerektiren hususlarda ve teknik sorunlar ile ilgili olarak her zaman Uzman Görüşü'ne başvurulabileceği kabul edilmiştir.

Mahkemeler Tarafından Alınan Bilirkişi Raporları ve Tarafımızca Hazırlanmış Uzman Görüşünün Etkisine Dair Örnek Kararlar

Grafoloji ve sahtecilik konusunda tecrübeye sahip uzman olarak daha önceden tarafların talepleri doğrultusunda hazırlanmış uzman görüşü raporları ve hazırlanan raporlardan sonraki süreçlere ait mahkemeler, savcılıklar, kurumlar ve resmi bilirkişiler nezdinde verilen kararlardan bazıları aşağıda örnekleriyle gösterilmiştir.

1 Nolu Örnek Vaka İncelemesi

İlk olarak Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan raporda belgede yer alan imza ve yazılar yönünden inceleme yapılmış ve inceleme konusu belgede yer alan 3. paragrafta belirtilen 64.000 TL'nin elden ödendiğine dair yazıların kendisinden önce gelen yazılar ile mürekkep renk tonu ve fulaj izi bakımından farklılar gösterdiğinden birlikte ve sırası dahilinde yazılmadığı belirtilmiştir.

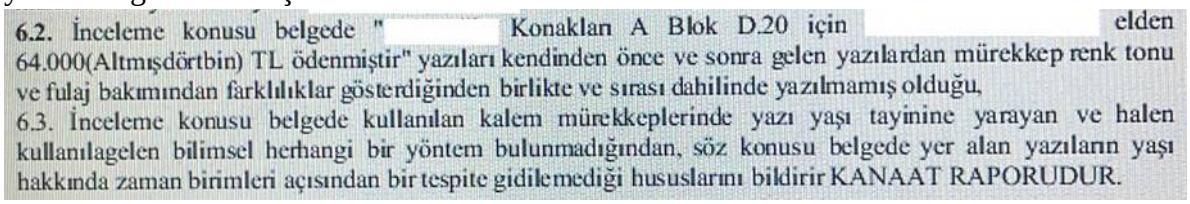

6.2. İnceleme konusu belgede " Konakları A Blok D.20 için elden 64.000(Altmışdörtbin) TL ödenmiştir" yazıları kendinden önce ve sonra gelen yazılardan mürekkep renk tonu ve fulaj bakımından farklılıklar gösterdiğinden birlikte ve sırası dahilinde yazılmamış olduğu,
6.3. İnceleme konusu belgede kullanılan kalem mürekkeplerinde yazı yaşı tayinine yarayan ve halen kullanılagelen bilimsel herhangi bir yöntem bulunmadığından, söz konusu belgede yer alan yazıların yaşı hakkında zaman birimleri açısından bir tespite gidilemediği hususlarını bildirir KANAAT RAPORUDUR.

1 nolu resim: Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan uzmanlık raporu.

Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan rapor sonrasında tarafımızca dava dosyası kapsamında bulunan belge aslı üzerinde teknik cihazlar ile inceleme yapılmış olup dava dosyasına sunulmak üzere aşağıda resimde sonuç bölümü gösterilen uzman görüşü raporu hazırlanmıştır.

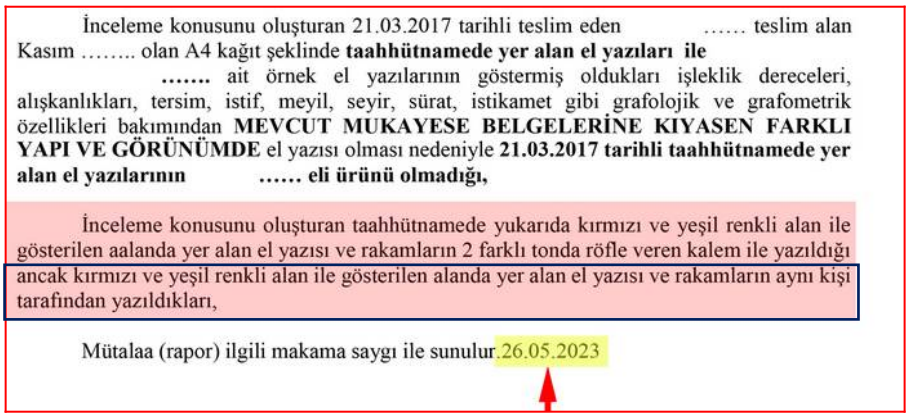

İnceleme konusunu oluşturan 21.03.2017 tarihli teslim eden ..... teslim alan Kasım ..... olan A4 kağıt şeklinde **taahhütnamede yer alan el yazıları ile ..... ait** örnek el yazılarının göstermiş oldukları işleklik dereceleri, alışkanlıkları, tersim, istif, meyil, seyir, sürat, istikamet gibi grafolojik ve grafometrik özellikleri bakımından **MEVCUT MUKAYESE BELGELERİNE KIYASEN FARKLI YAPI VE GÖRÜNÜMDE** el yazısı olması nedeniyle **21.03.2017 tarihli taahhütnamede yer alan el yazılarının ..... eli ürünü olmadığı,**

İnceleme konusunu oluşturan taahhütnamede yukarıda kırmızı ve yeşil renkli alan ile gösterilen aalanda yer alan el yazısı ve rakamların 2 farklı tonda röfle veren kalem ile yazıldığı ancak kırmızı ve yeşil renkli alan ile gösterilen alanda yer alan el yazısı ve rakamların aynı kişi tarafından yazıldıkları,

Mütalaa (rapor) ilgili makama saygı ile sunulur.26.05.2023

2 nolu resim: Tarafımızca hazırlanan uzman görüşü raporu sonuç bölümü.

Hazırlanan uzman görüşü raporu dava dosyasına sunulmuş olup sunulan rapor doğrultusunda dava dosyası Adli Tıp Kurumu'na tekrardan gönderilmiş ve Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan ek raporda raporumuzda belirtilen hususlar da dikkate alınarak ek rapor hazırlanmıştır.

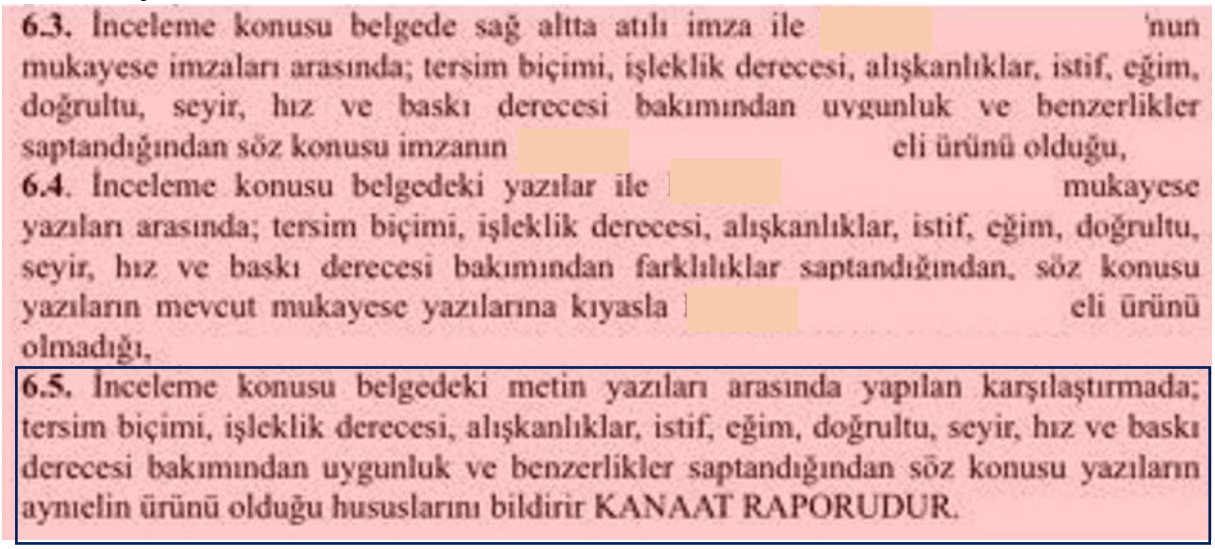

6.3. İnceleme konusu belgede sağ altta atılı imza ile 'nun mukayese imzaları arasında; tersim biçimi, işleklik derecesi, alışkanlıklar, istif, eğim, doğrultu, seyir, hız ve baskı derecesi bakımından uygunluk ve benzerlikler saptandığından söz konusu imzanın eli ürünü olduğu,

6.4. İnceleme konusu belgedeki yazılar ile mukayese yazıları arasında; tersim biçimi, işleklik derecesi, alışkanlıklar, istif, eğim, doğrultu, seyir, hız ve baskı derecesi bakımından farklılıklar saptandığından, söz konusu yazıların mevcut mukayese yazılarına kıyasla eli ürünü olmadığı,

6.5. İnceleme konusu belgedeki metin yazıları arasında yapılan karşılaştırmada; tersim biçimi, işleklik derecesi, alışkanlıklar, istif, eğim, doğrultu, seyir, hız ve baskı derecesi bakımından uygunluk ve benzerlikler saptandığından söz konusu yazıların aynıelin ürünü olduğu hususlarını bildirir KANAAT RAPORUDUR.

3 nolu resim: Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan ek uzmanlık raporu.

2 Nolu Örnek Vaka İncelemesi

Yerel mahkeme tarafından alınan 16.09.2019 tarihli bilirkişi raporunda senette yer alan imzaların davacının eli ürünü olmayıp, adı geçen kişinin gerçek imzalarından istifade edilmek suretiyle sahte olarak atılmış imza olduğu bildirilmiştir.

İstinaf aşamasında tarafımıza gelen özel taleple istinaf mahkemesinde teknik cihazlar ile mahkemede yerinde yapılan incelemede tarafımızca hazırlanan raporda belgede yer alan imzanın borçlu tarafından imzalandığı belirtilmiştir.

SONUÇ

İnceleme konusunu oluşturan …… düzenleme, ….. ödeme tarihli, 4.000.000 Dolar bedelli, alacaklısı "….." ve borçlusu "…." olan, bedel nakden karşılanmış, anlaşmazlık halinde …… Mahkemelerinin yetkisi kabul edilmiş senette yer alan **münker borçlu imzası ile**

…… ait medarı tatbik-örnek imzaların göstermiş oldukları işleklik dereceleri, alışkanlıkları, tersim, istif, meyil, seyir, sürat, istikamet ve tazyik gibi grafolojik ve grafometrik özellikleri bakımından **BİRBİRLERİYLE KIYASEN BENZER YAPI ve GÖRÜNÜMDE** imzalar olması nedeniyle (07.11.2018 senet düzenlenme tarihi ile aynı tarihte atılmış diğer iki mukayese imzalarının yer yer benzerlik içinde oldukları) senet ön yüzde yer alan borçlu imzasının **……. ELİ MAHSULÜ OLDUĞUNUN KABULÜ GEREKTİĞİ,**

Diğer bir ifade ile inceleme konusu senet ön yüzde yer alan borçlu imzasının …….. TARAFINDAN ATILDIĞININ KABULÜ GEREKTİĞİ,

Sonucuna varıldığını belirten uzman görüşü raporu saygı ile sunulur. 26.09.2019

1 nolu resim: Tarafımızca hazırlanan uzman görüşü raporu sonuç bölümü.

Hazırlamış olduğumuz uzman görüşü raporu sonrasında istinaf mahkemesi tarafından yapılan inceleme ve değerlendirmede raporlar arasında çelişki bulunduğu belirtilmiş ve raporalar arasındaki çelişki olması ve çelişkinin giderilmeden karar verilmesi nedeniyle yer mahkemenin kararını bozarak dosyayı yerel mahkemeye göndererek yerel mahkemeden tekrardan rapor aldırması istenilmiştir.

Mahkemece davacının mahkeme huzurunda alınan imza örnekleri ve getirtilen mukayese imzaları ile bilirkişi incelemesi yapılmış, 16/09/2019 tarihli grafoloji uzmanı bilirkişiden rapor alınmıştır. Karara da dayanak yapılan raporda mevcut mukayese imzalarına atfen davacı eli ürünü olmayıp, adı geçen kişinin gerçek imzalarından istifade edilmek suretiyle sahte olarak atılmış imza olduğu bildirilmiştir.

Bilirkişi raporu davalı vekiline tebliğ edilmemiş, rapora davalı vekilince 25/09/2019 tarihli dilekçe ile itiraz edilmiş, yeniden rapor alınması istenmiş, 26/09/2019 tarihli duruşmada talep yinelenerek 26/09/2019 tarihli iki grafoloji uzmanı imzasını içerir davacının medarı tatbik örnek imzaların göstermiş oldukları işlerlik dereceleri, alışkanlıkları, tersim,meyil, seyir, sürat, istikamet ve tazyik gibi grafolojik ve grafometrik özellikleri bakımından birbirleriyle kıyasen benzer yapı ve görünümde imzalar olmaları nedeniyle senet düzenleme tarihi ile aynı tarihte atılmış iki mukayese imzalarının yer yer benzerlik içinde oldukları, senet ön yüzde yer alan borçlu imzasının davacı eli ürünü olduğunun kabulü gerektiği yönünde görüş bildiren bilimsel mütalaa dosyaya sunulmuştur.

Mahkemece alınan rapor ile HMK 293. Maddesi gereğince dosyaya davalı vekilince sunulan uzman görüşü arasında çelişki oluştuğu ve davalı vekilince de somut nedenlerle rapora itiraz edildiği anlaşılmakla çelişkinin giderilmesi için, grafoloji alanında uzman üç kişilik ehil bilirkişi kurulundan ya da ATK' dan rapor alınarak oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, çelişki giderilmeksizin eksik inceleme ile karar verilmesi doğru olmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, ilk derece mahkemesince verilen karar usul ve yasaya aykırı olduğundan, davalının istinaf başvuru nedenleri yerinde görülerek, HMK'nın 353/1-a/6 maddesi uyarınca ilk derece mahkemesi kararının kaldırılmasına ve dosyanın mahkemesine gönderilmesine karar vermek gerekmiştir.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle;

1-Davalının istinaf başvurusunun kabulü ile, esasa ilişkin diğer yönler incelenmeksizin, HMK'nın 353/1-a/6 maddesi gereğince İcra Hukuk Mahkemesinin Esas, 2019/689 Karar sayılı kararının **KALDIRILMASINA,**

-Davanın yeniden görülmesi için dosyanın İzmir İcra Hukuk Mahkemesine **GÖNDERİLMESİNE,**

2-Davalı tarafından yatırılan istinaf karar harcının istek halinde davacıya geri verilmesine,

3-Davalı tarafından yapılan istinaf yargılama giderinin ilk derece mahkemesi tarafından kurulacak esasa ilişkin hükümde dikkate alınmasına,

İlişkin, dosya üzerinde yapılan inceleme sonunda 6100 Sayılı HMK'nın 353/1-a maddesi uyarınca kesin olmak üzere oy birliği ile karar verildi.09/10/2020

2 nolu resim: İstinaf mahkemesi kararı.

3 Nolu Örnek Vaka İncelemesi

Yerel mahkeme tarafından alınan bilirkişi heyet raporunda senette yer alan kefil imzasının davacının eli ürünü olduğu bildirilmiştir.

Tarafımıza gelen özel taleple icra mahkemesinde teknik cihazlar ile mahkemede hakim huzurunda yerinde yapılan incelemede tarafımızca hazırlanan 09.03.2024 tarihli uzman görüşü raporunda "belgede yer alan imzanın **"Pencere yöntemi sahteciliği" sistemi kullanılarak hile yoluyla** …… yazdırılıp imzalattırılmasına müteakip senette mevcut diğer bilgilerin senet kağıdına sonradan yazılmak suretiyle **MEVCUT SENEDİN SAHTE OLARAK OLUŞTURULDUĞU**" belirtilmiştir.

SONUÇ

Yukarıda saptanan bulgular ve karşılaştırma tablosunda işaretlerle gösterildiği üzere inceleme konusunu oluşturan **07.08.2020 düzenleme tarihli ve 230.000 Dolar meblağlı senet aslı ön yüzde yer alan …… el yazısı ve imzasının "Pencere yöntemi sahteciliği" sistemi kullanılarak hile yoluyla ….. yazdırılıp imzalattırılmasına müteakip senette mevcut diğer bilgilerin senet kağıdına sonradan yazılmak suretiyle MEVCUT SENEDİN SAHTE OLARAK OLUŞTURULDUĞU,** görüş ve kanaatine varılmıştır.

Uzman Görüşü Raporu ilgili makama saygı ile sunulur.09.03.2024

1 nolu resim: Tarafımızca hazırlanan uzman görüşü raporu sonuç bölümü.

2 nolu resim: İnceleme konusu senette yer alan yapıştırıcı bakiye izine ait görüntüler.

Savcılık makamı tarafından inceleme konusu belge ….. Bölge Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğü'ne gönderilmiş, Bölge Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğü tarafından hazırlanan **06/08/2024 tarihli uzmanlık raporunda** "senedin ön yüzünün muhtelif yerlerinde okunamayan baskı izlerinin olduğu, senedin düzenleme tarihi olan "07.08.2020* ibarelerinin yıl hanesindeki "2020" rakamları üzerine denk gelen bölümde, yatay şekilde yapıştırıcı / izole bant olduğu değerlendirilen bakiye ve izlerin bulunduğu, aynı bölümün altıda bulunan "……" isim yazısı ve bu yazı altında atılı imzanın alt kısmına denk gelecek şekilde yatay düz bir izin bulunduğu ve yine aynı bölümde doküman İnceleme cihazının spot-IR ışıkları altında gözlenebilen lekelenmelerin bulunduğu, ilgili senedin anılan biçimde sahtelik yapıldığının da ihtimal dahilinde bulunduğunun kabulünün gerekeceği" ifade edilmiştir.

Bölge Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğü'nün tarafımızca hazırlanan raporu teyit eder mahiyette rapor hazırlaması nedeniyle savcılık makamı tarafından iddianame düzenlenerek şüphelilerin ceza alması talep edilmiştir.

09/03/2024 tarihli Uzman Görüş Raporuna göre; inceleme konusunu oluşturan 07.08.2020 düzenleme tarihli ve 230.000 Dolar meblağlı senet aslı ön yüzde yer alan el yazısı ve imzasının "Pencere yöntemi sahteciliği" sistemi kullanılarak hile yoluyla yazdırılıp imzalattırılmasına müteakip senette mevcut diğer bilgilerin senet kağıdına sonradan yazılmak suretiyle mevcut senedin sahte olarak oluşturulduğu ifade edilmiştir.

Bölge Kriminal Polis Laboratuvarı Müdürlüğü'nün 06/08/2024 tarihli uzmanlık raporuna göre; senedin ön yüzünün muhtelif yerlerinde okunamayan baskı izlerinin olduğu, senedin düzenleme tarihi olan "07.08.2020* ibareterinin yıl hanesindeki "2020" rakamları üzerine denk gelen bölümde, yatay şekilde yapıştırıcı/izole bant olduğu değerlendirilen bakiye ve izlerin bulunduğu, aynı bölümün altıda bulunan " ' isim yazısı ve bu yazı altında atılı imzanın alt kısmına denk gelecek şekilde yatay düz bir izin bulunduğu ve yine aynı bölümde doküman İnceleme Cihazının Spot-IR ışıklan altında gözlenebilen lekelenmelerin bulunduğu, İnceleme konusu senedin "Düzenleme Tarihi" bölümünün altındaki " " ibareli isim yazısı ve bu yazı altında atılı imza ile mukayese yazı ve imzaları arasında uygunluk bulunduğu gözlenmiş, anılan yazı ve imzanın, Kemal elinden çıktığı, İnceleme konusu senedin arka yüzünde bulunan " " ibareli el yazıları ve bu yazılar altında atılı ciranta imzası ile mukayese yazı ve imzaları arasında uygunluk bulunduğu gözlenmiş, anılan ciranta yazı ve imzasının, elinden çıktığı belirtilmiş ilgili senedin anılan biçimde sahtelik yapıldığının da ihtimal dahilinde bulunduğunun kabulünün gerekeceğinin ifade edilmiştir.

Tüm soruşturma evrakı ve toplanan delillere göre şüphelilerin fikir ve eylem birliği içerisinde müştekinin yazı ve imzasını "pencere sistemi sahteciliği" şeklinde ifade edilen yöntemle hile ile alarak müşteki kefil, şüpheli borçlu ve şüpheli alacaklı görünecek şekilde sahte senet düzenledikleri, daha sonra suça konu senedi icra takibine koyarak kamu kurumu olan icra dairesi vasıtasıyla müştekiden haksız menfaat temin etmeye çalıştıkları, şüpheliler ile müşteki arasında herhangi bir ticari ilişkinin varlığının tespit edilemediği, müşteki ile şüpheliler arasında senedin düzenleme tarihi olan 07/08/2020 ve ödeme tarihi olan 07/10/2020 tarihleri arasında öncesinde veya sonrasında herhangi bir iletişim kaydına rastlanılmadığı, bu nedenle müşteki ile şüpheliler arasında 230.000 dolar değerinde senet düzenlenilmesini gerektirecek bir bağlantının olmadığı, her ne kadar şüpheli senedi ile imzalayıp verdiklerini ifade etmişse de şüpheli ifadesinde tanımadığını ve senedi kendisine verdiğini ifade etmesi nedeniyle çelişki bulunduğu ve şüpheli suçtan kurtarmaya yönelik savunmasına itibar edilmediği, her ne kadar şüpheli ifadesinde ile aralarında sürekli bir ticaret bulunduğu ve kendisine borcuna karşılık bu senedi verdiğini ifade etmişse de Vergi Dairesi'nin 25/03/2024 tarihli yazısına göre şüphelilerin arasında herhangi bir ticari ilişkinin bulunmadığı tespiti neticesinde şüpheli suçtan kurtarmaya yönelik savunmasına itibar edilmediği, şüphelilerin üzerilerine atılı eylemlerin Resmi Belgede Sahtecilik ve Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık suçlarını oluşturduğu, suç tarihinin Yargıtay CGK. 12.02.2013, 11-1445/54 kararı incelendiğinde olayımıza göre şüpheli Asliye Ticaret Mahkemesi'nin sayılı dosyasında ihtiyati haciz talep edilmesi nedeniyle başvuru tarihi olan 09/08/2023 olduğu, şüpheli tarafından başlatılan icra takibi sırasında alacaklı olan şüpheliye bu miktarda borcu olmadığını anlayan müşteki tarafından yapılan itiraz neticesinde, İcra Hukuk Mahkemesince İcra Müdürlüğü'nün 2023/ sayılı dosyasının borçlu müşteki yönünden durdurulmasına karar verildiği, Yargıtay 15. Ceza Dairesinin 27/10/2014 tarih ve 2013/1869 esas, 2014/17336 karar sayılı ilamında da belirtildiği üzere; haksız menfaatin temin edilememesi sebebiyle şüphelilerin üzerine atılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Araç Olarak Kullanılması Suretiyle Dolandırıcılık suçunun teşebbüs aşamasında kaldığı, bu suretle şüphelilerin üzerilerine atılı suçları işledikleri anlaşılmakla;

Delillerin takdir ve değerlendirilmesi mahkemenize ait olmak üzere,

1- Şüphelilerin üzerilerine atılı suçlardan yargılamalarının mahkemenizce yapılarak, eylemlerine uyan yukarıda yazılı sevk maddeleri uyarınca ayrı ayrı CEZALANDIRILMALARINA,

2- Şüphelilerin işlemiş oldukları kasıtlı suçlar nedeniyle haklarında TCK 53 maddesi gereğince HAK YOKSUNLUĞU UYGULANMASINA,

3- Halen Adli Emanetinin 202 sırasında kayıtlı bulunan suça konu senedin DOSYADA DELİL OLARAK SAKLANMASINA,

4- CMK'nun 325/1 maddesi gereğince tüm yargılama giderlerinin şüphelilerden TAHSİLİNE,

Karar verilmesi kamu adına TALEP VE İDDİA olunur. 10.10.2024

3 nolu resim: Savcılık makamı tarafından şüphelilerin cezalandırılması talebine ait görüntü.

4 Nolu Örnek Vaka İncelemesi

Yerel mahkeme tarafından alınan bilirkişi raporunda senette yer alan borçlu imzasının davacının eli ürünü olduğu bildirilmiştir.

SONUÇ : Yukarda tespit edilen bulgulara atfen,

I)-İnceleme konusu 22.11.2022 tanzim, 22.12.2022 ödeme tarihli, 2.250.000 TL'lik senedin ön yüzünde davacıya atfen atılmış imzanın davacı eli ürünü olduğu kanaatine varıldığını bildirir rapor saygıyla sunulur.

1 nolu resim: Mahkeme tarafından aldırılan bilirkişi raporu sonuç bölümü.

Tarafımıza gelen özel taleple icra mahkemesinde teknik cihazlar ile mahkemede hakim huzurunda yerinde yapılan incelemede tarafımızca hazırlanan 28.11.2024 tarihli uzman görüşü raporunda senette yer alan borçlu imzalarının borçlu tarafından imzalanmadığı belirtilmiştir.

SONUÇ

İnceleme konusunu oluşturan ……. düzenleme tarihli ve 2.250.000 TL meblağlı senet aslında yer alan borçlu imzası ile **…….. ait örnek imzaların** işleklik dereceleri, alışkanlıkları, tersim, istif, meyil, seyir, istikamet gibi grafolojik ve grafometrik özellikleri bakımından **FARKLI YAPI VE GÖRÜNÜMDE İMZALAR OLMASI NEDENİYLE** inceleme konusu **…. düzenleme tarihli ve 2.250.000 TL meblağlı senet aslında yer alan borçlu imzasının …… ELİ ÜRÜNÜ OLMADIĞI,**

Diğer bir ifadeyle inceleme konusunu oluşturan …….. düzenleme tarihli ve 2.250.000 TL meblağlı senet aslında yer alan borçlu imzasının …….. tarafından imzalanmadığı, kanaatine varılmıştır.

Uzman Görüşü raporu ilgili makama saygı ile sunulur.28.11.2024

2 nolu resim: Tarafımızca hazırlanan uzman görüşü raporu sonuç bölümü.

Yerel mahkemeye uzman görüşü raporunun sunulmasından sonra mahkeme hakimi raporlar arasında çelişki bulunması nedeniyle raporlar arasındaki çelişkinin giderilmesi amacıyla dosyanın Adli Tıp Kurumu'na gönderilmesine dair karar verilmiştir.

G.D :

1-Davacı tarafından uzman görüşü sunulduğu, uzman görüşündeki bilirkişinin bilirkişilik listesinde bulunan kişi olması sebebiyle aradaki çelişkinin giderilmesin içindosyanın ATK'ya gönderilmesine, uzman görüşü sunan davacı tarafça ATK delil avansının 2 haftalık kesin süre içerisinde dosyaya yatırılmasına, yatırılmaması halinde ATK raporuna dayanmaktan vazgeçmiş sayılacağının ihtarına (ihtar edildi),

2-(1) nolu ara karar gereği yerine getirildiğinden dosyanın ATK'ya gönderilmesine, ATK raporu dosyaya ibraz edildiğinde duruşma günü beklenmeksizin raporun taraflara tebliğine,

3-Bu nedenle duruşmanın 2025 günü saat 11:25 bırakılmasına karar verildi. /2025

3 nolu resim: Mahkeme kararı.

5 Nolu Örnek Vaka İncelemesi

Yerel mahkeme tarafından Adli Tıp Kurumu'ndan rapor hazırlanması istenilmiş ve Adli Tıp Kurumu tarafından hazırlanan 30.06.2020 tarihli uzmanlık raporunda senette yer alan borçlu imzasının davacının eli ürünü olduğu bildirilmiştir.

6. BULGULAR ve SONUÇ:

6.1. İnceleme konusu senette adına atılı imzalar ile mukayese imzaları arasında; tersim biçimi, işleklik derecesi, alışkanlıklar, istif, eğim, doğrultu, seyir, hız ve baskı derecesi bakımından uygunluk ve benzerlikler saptandığından söz konusu imzaların eli ürünü olduğu hususlarını bildirir KANAAT RAPORUDUR.

1 nolu resim: Adli Tıp Kurumu uzmanlık raporu sonuç bölümüne ait görüntü.

Tarafımıza gelen özel taleple yerel mahkemede teknik cihazlar ile yerinde yapılan incelemede tarafımızca hazırlanan 20.07.2020 tarihli uzman görüşü raporunda senette yer alan borçlu imzalarının borçlu tarafından imzalanmadığı belirtilmiştir.

SONUÇ

İnceleme konusunu oluşturan …. düzenleme, …… ödeme tarihli, 120.000 ABD Doları bedelli, alacaklısı ….., borçlusu ……, bedeli nakden karşılanmış, anlaşmazlık halinde …… Mahkemelerinin yetkisi kabul edilmiş **senette yer alan münker borçlu imzaları ile**

…… ait medarı tatbik-örnek imzaların göstermiş oldukları işleklik dereceleri, alışkanlıkları, tersim, istif, meyil, seyir, sürat, istikamet ve tazyik gibi grafolojik ve grafometrik özellikleri bakımından birbirleriyle **FARKLI YAPI ve GÖRÜNÜMDE** imzalar olmaları nedeniyle senet ön yüzde yer alan borçlu imzalarının **…… ELİ MAHSULÜ OLMADIĞI,**

Diğer bir ifadeyle inceleme konusu senet ön yüzde yer alan borçlu imzalarının ……TARAFINDAN ATILMADIĞI / İMZALANMADIĞI,

Senet ön yüzde yer alan borçlu imzalarının SERBEST TAKLİT NİTELİĞİNDE KULLANILDIKLARI / ATILDIKLARI,

İnceleme konusu senette pul üzerindeki imza ile açıktaki imzanın kısmi de olsa farklılıklar gösterdiği, diğer taraftan pul üstündeki imzanın sol üst yan kısma tekabül eden yerinde pul üstündeki çizginin pul dışında devam etmediği, bu bölümde imza bütünlüğünün kesintiye uğradığı,

Senet ön yüzde yer alan ödeyecek matbu yazısı yanında borçlu bilgilerinin yer aldığı yazıların üzerinden **MAVİ RÖFLE VEREN FARKLI BİR TÜKENMEZ KALEM İLE ÜZERİNDEN GEÇİLMEK SURETİYLE İKİNCİ KEZ YAZILMAK SURETİYLE OLUŞTURULDUĞU,**

Sonucuna varıldığını bildiren uzman görüşü raporu saygı ile sunulur.20.07.2020

Tarafımızca hazırlanan uzman görüşü raporu sonrasında mahkeme duruşmasında ATK raporunun denetime elverişsiz olduğu belirtilerek Adli Tıp Kurumundan ek rapor hazırlaması istenilmiştir.

G.D:

1-Raporun somut ve objektif gerekçeden yokusn olduğu gözetilerek ATK'dan ek rapor istenmesine,

Herhangi bir belgedeki imza veya yazının, atfedildiği kişiye ait olup olmadığı hususunda yapılacak incelemenin, konunun uzmanınca ve yeterli teknik donanıma sahip bir laboratuvar ortamında, optik aletler ve o incelemenin gerektirdiği diğer cihazlar kullanılarak, grafolojik ve grafometrik yöntemlerle yapılması, bu alet ve yöntemlerle gerek incelemeye konu ve gerekse karşılaştırmaya esas belgelerdeki imza veya yazının tersim, seyir, baskı derecesi, eğim, doğrultu gibi yönlerden taşıdığı özelliklerin tam ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde belirlenip karşılaştırılmasına; sonuçta, imza veya yazının atfedilen kişiye ait olup olmadığının, dayanakları gösterilmiş, tarafların, mahkememizin ve yüksek mahkemelerin denetimine elverişli bir raporla ortaya konulması, gerektiğinde karşılaştırılan imza veya yazının hangi nedenle farklı veya aynı kişinin eli ürünü olduklarının fotoğraf ya da diğer uygun görüntü teknikleriyle de desteklenmesine,

Mevcut raporun bilimsel gereklilikleri karşılamadığı gözetilerek Adli Tıp Kurumuna ücret takdirine yer olmadığına, işin verilen raporun düzeltilmesi şeklinde görülmesine,

2-Kurum ücret talebinde bulunur ise tarafların celse arasında ücreti yatırarak dosyanın yeniden incelenmek üzere Adli Tıp kurumuna gönderilmesini talep edebilmesine,

3-Rapor geldiğinde duruşma günü beklenmeksizin taraflara tebliğine,

Bu nedenle duruşmanın /2021 günü saat bırakılmasına karar verildi.

/2020

2 nolu resim: Mahkeme kararı.

6 Nolu Örnek Vaka İncelemesi

Tarafımıza gelen özel taleple 09.05.2015 tarihli sözleşme aslında yer alan imza ile karşılaştırma imzaları üzerinde yapılan incelemede, tarafımızca hazırlanan 12.05.2025 tarihli uzman görüşü raporunda imzaların işleklik dereceleri, alışkanlıkları, tersim, istif, meyil, seyir, istikamet ve tazyik gibi grafolojik ve grafometrik özellikleri bakımından benzerlikler saptandığından, sözleşmede yer alan imzanın adı geçen kişinin eli ürünü olduğu, diğer bir ifadeyle bu kişi tarafından imzalandığı belirtilmiştir.

ADLİ BELGE İNCELEMELERİ (EL YAZISI - İMZA VE SAHTECİLİK) UZMAN GÖRÜŞÜ RAPORU	12.05.2025

SONUÇ

Yukarıda saptanan bulgular ve imza karşılaştırma tablosunda işaretlerle gösterildiği üzere inceleme konusunu oluşturan **09.05.2015 tarihli sözleşme aslında Sa …..adıyla yer alan imza ile Sa ……..** ait örnek imzaların işleklik dereceleri, alışkanlıkları, tersim, istif, meyil, seyir, ıstıkamet, tazyik gibi grafolojik ve grafometrik özellikleri bakımından **BENZERLİKLER SAPTANDIĞINDAN** inceleme konusu **09.05.2015 tarihli sözleşme aslında Sa …….. adıyla yer alan imzanın Sa …… ELİ ÜRÜNÜ OLDUĞU,**

Diğer bir ifadeyle inceleme konusunu oluşturan 09.05.2015 tarihli sözleşme aslında Sa …… adıyla yer alan imzanın Sa ……. tarafından imzalandığı, görüş ve kanaatine varılmıştır.

Uzman görüşü raporu ilgili makama saygı ile sunulur.12.05.2025

Yakup ZORKUN
Adli ve Kriminalistik İncelemeler
Adli Belge İnceleme Uzmanı

1 nolu resim: Tarafımızca hazırlanan uzman görüşü raporu sonuç bölümü.

Dava sürecinde inceleme konusu sözleşme Adli Tıp Kurumu İzmir Fizik İhtisas Dairesi'ne gönderilmiş, daire başkanı ve iki adli belge inceleme uzmanından oluşan heyet tarafından hazırlanan 03.06.2026 tarihli kanaat raporunda, imzalar arasında tersim biçimi, işleklik derecesi, alışkanlıklar, istif, eğim, doğrultu, seyir, hız ve baskı derecesi bakımından uygunluk ve benzerlikler saptandığından söz konusu imzanın adı geçen kişinin eli ürünü olduğu bildirilmiştir.

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Adli Tıp Kurumu
İzmir Adli Tıp Grup Başkanlığı

03/06/2026

İzmir Fizik İhtisas Dairesi
Rapor No:

6. BULGULAR ve SONUÇ:

6.1. İnceleme konusu sözleşmede Sa adına atılı imza ile Sa mukayese imzaları arasında; tersim biçimi, işleklik derecesi, alışkanlıklar, istif, eğim, doğrultu, seyir, hız ve baskı derecesi bakımından uygunluk ve benzerlikler saptandığından söz konusu imzanın Sa eli ürünü olduğu hususlarını bildirir KANAAT RAPORUDUR.

23	*24	24
Daire Başkanı	Adli Belge İnceleme Uzmanı	Adli Belge İnceleme Uzmanı
Mühendis	Mühendis	Mühendis
e-imzalıdır	e-imzalıdır	e-imzalıdır

2 nolu resim: Adli Tıp Kurumu İzmir Fizik İhtisas Dairesi raporu sonuç bölümü.

Adli Tıp Kurumu raporu, tarafımızca yaklaşık bir yıl önce hazırlanan uzman görüşü raporu ile aynı sonuca ve büyük ölçüde aynı inceleme kriterlerine dayanmaktadır (meyil–eğim, istikamet–doğrultu, tazyik–baskı aynı ölçütlerin farklı adlandırmalarıdır). Bu vaka, uzman görüşünün yalnızca resmi raporlara itiraz amacıyla değil, iddianın teknik dayanağını dava sürecinin başında ortaya koymak amacıyla da alınabileceğini ve bu tespitin resmi incelemeyle teyit edilebileceğini göstermektedir.

Sonuç

Son yıllarda meydana gelen gelişmeler ışığında özel bilirkişi raporu olarak bilinen uzman görüşü yaygınlaşmaya başlayan bir uygulama haline gelmiştir. HMK 293 ve CMK 67/6 maddelerinde belirtildiği üzere taraflar gerekli gördükleri hallerde savcılık ve mahkeme makamına verilmek üzere özel bilirkişi tarafından hazırlanan uzman görüşü raporu sayesinde iddia veya savunmalarını ispat edebilme imkanına kavuşmuştur.

İsteyen taraf, konusunda uzman bilirkişiden dava konusu olayla ilgili olarak uzman görüşü alarak uzman görüşü raporunu dava dosyasına delil olarak sunmaktadır. Mahkemenin görevlendirmiş olduğu bilirkişi raporu ile tarafların kendi seçecekleri herhangi bir uzmandan aldıkları uzman görüşü arasında hiçbir fark bulunmamaktadır. Zira her ikisi de mahkeme nazarında takdiri deliller arasında yer almaktadır. Mahkemenin görevlendirdiği bilirkişinin ücreti hakimin takdir yetkisindedir. Uzman görüşü için ödenen ücret ise uzman görüşü raporunu alan taraf karşılamaktadır.

Yapılan araştırmada uzman görüşü raporlarının yargılamada yüzde 83 oranında etkili olduğu tespit edilmiştir. Sonuç olarak yukarıda örnekleriyle gösterildiği üzere soruşturma veya yargılama aşamasında hazırlanan uzman görüşü raporlarının soruşturmada veya yargılama etkili oldukları saptanmıştır. Siz de uzman görüşü hakkında bilgi almak için bizi arayabilirsiniz.

İletişim:
Yakup ZORKUN (Adli Belge İnceleme, Grafoloji ve Sahtecilik Uzmanı)
Web: https://grafolojiuzmani.com.tr
GSM: 05417471310